

Verslag Deltaweekend 2023

Tekst: Sander Elzerman

Foto's: Ans de Kruijf en Sander Elzerman

Het is inmiddels de traditionele start van het nieuwe jaar voor Stichting Vogelreizen: het Deltaweekend. In twee dagen tijd reizen we rond door de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Delta om de rijke verscheidenheid aan vogelsoorten in de regio te ontdekken. Ook dit jaar bezochten we met 14 enthousiaste deelnemers onder leiding van Emile Dirks en Sander Elzerman bekende en minder bekende vogelplekken in het gebied.

Zaterdag 28 januari

Vanuit allerlei hoeken van het land kwam op zaterdagochtend een enthousiaste groep vogelaars bijeen in Strijen. Na een hartelijk welkomstwoord begonnen we gelijk met vogelen in de naastgelegen polder. Het Oudeland van Strijen is één van de oudste polders van de Hoeksche Waard en beschermd Natura 2000-gebied. Die beschermde status heeft de polder te danken aan de grote aantallen ganzen en Smienten die hier 's winters te vinden zijn. Met name voor de sterk bedreigde Dwerggans is het een belangrijk overwinteringsgebied. Samen met de Pettempolder bij Camperduin (en voorheen Anjum in Friesland) is het één van de weinige gebieden in West-Europa waar je de soort kan aantreffen. Na enig speurwerk vonden we twee groepjes van in totaal ca. 15 stuks. In het ochtendzonnetje waren ze mooi te zien, waarbij zelfs de gele oogring te zien was. Daarom worden ze liefkozend ook wel 'goudoogjes' genoemd. Het gebied lag er bij

als een ansichtkaart van een historische polder, maar dan met de hedendaagse avifauna. Een paar duizend ganzen foerageerden op het gras, her en der liepen Grote zilverreigers, diverse paaltjes waren bezet door Buizerds of Torenvalken en uit de slootjes klonk het gefluit van Smienten. Rond 11 uur verlieten we het Oudeland en vertrokken richting het volgende eiland van de Delta: Goeree-Overflakkee. Aan de zuidkant van dit Zuid-Hollandse eiland stopten we in het haventje van Battenoord. Hier vormden een groep flamingo's de grote trekpleister. In het water van Grevelingen overwintert nu al een aantal jaren op rij een groep van Europese en Chileense flamingo's. De vogels broeden net over de grens in het Duitse Zwillbrocker Venn (<https://www.bszwilbrock.de/de/biologische-station-zwillbrock/>) en trekken ieder jaar naar de Delta om hier te overwinteren. Het blijft een bijzonder gezicht om die kleurrijke vogels hier in de winter te zien. Overigens was aan kleurenpracht hier geen gebrek, want in het

haventje zelf liet een IJsvogel zich fraai bekijken.

Het getij werd eb, waardoor de slikplaten bij de Kwade Hoek droog kwamen te liggen. Vanaf de dijk langs de buitenhaven van Stellendam hadden we een mooi uitzicht over het gebied. Het gaf een bijzonder contrast tussen de ongerepte slikken en duinen van de Kwade Hoek en op de achtergrond de industrie van de Maasvlakte. De vogels trokken zich hier weinig van aan en foerageerden massaal op het bodemleven. Honderden Bonte strandlopers, Zilverplevieren, Tureluurs en Wulpen liepen er rond. De zandplaat werd ook gebruikt door vogels om te rusten, zoals een groot aantal Krakeenden en diverse soorten meeuwen. Een groep van meer dan 100 Kluten liep in een slenk en iets verderop stonden enkele Lepelaars. Boven de duinen van de Kwade Hoek vlogen op een gegeven moment maar liefst vier Bruine kiekendieven rond. Dat het herkennen van de diverse soorten steltlopers niet altijd eenvoudig is, bleek wel uit een paar Rosse grutto's die nog tot enige discussie leidde over de determinatie. Dat is een voordeel van vogels kijken met een groep; je kan gelijk bespreken welke kenmerken je ziet. Een ander voordeel is dat iedereen weer wat anders ziet. Zo werd opeens in de buitenhaven zelf, een Oeverpieper ontdekt op de basaltblokken, terwijl anderen naar de vogels op het water keken.

Het Deltaweekend wordt altijd gekenmerkt door de vele ganzen en eenden die we tegenkomen. De polders rond Goedereede en

Ouddorp vormen ook een bekende overwinteringsplek voor ganzen. We zagen hier voornamelijk Brand- en Rotganzen, maar ook Kol- en Grauwe ganzen. De meeste Brandganzen, die in Nederland overwinteren, zijn afkomstig uit broedgebieden in Scandinavië en Rusland. Maar op basis van enkele individuen met kleurringen konden we zien dat (een deel van) deze groep Brandganzen gewoon in Nederland broedt. Ze waren vijf jaar geleden als jongen geringd in de kolonie op de Westplaat Buitengronden bij Middelharnis. We zochten in de polders niet alleen naar ganzen, maar ook naar twee Koereigers die hier gemeld waren. Helaas viel de groep uiteen op het moment dat twee auto's met deelnemers opeens de Koereigers naast de weg zagen lopen. Gelukkig kregen de anderen nog een herkansing, want vanaf het uitzichtpunt bij Markenje konden we ze dankzij het heldere weer ook zien lopen. Alleen was dit wel op bijna twee kilometer afstand....

We sloten de dag af bij de Brouwersdam. Turend over een bijna spiegelgladde zee waren weliswaar veel vogels te zien, maar voornamelijk op grote afstand. Tientallen Middelste zaagbekken, Zwarte zee-eenden en enkele Roodkeelduikers zwommen voor de kust. Met enig geluk vonden we ook nog drie IJseenden, maar helaas zwommen die ook ver weg. Buiten vogels zagen we op een zandbank ook nog tientallen zeehonden liggen. Gelukkig lieten de Steenlopers en enkele Paarse strandlopers zich op de deltdam zelf wel van

dichtbij bekijken. Met een ondergaand zonnetje reden we naar het Badhotel in Renesse. Hier kon iedereen zich oprispen en warm worden. Onder het genot van een drankje werd een mooie dag vogelen doorgenomen. Vervolgens lieten we ons het diner goed smaken en werd

de daglijst opgemaakt. In totaal hadden we 70 soorten gezien.

Zondag 30 januari

Voor een klein groepje fanatiekelingen begon de dag al vroeg. Vóór het ontbijt maakten we een klein wandelrondje in Renesse. Het was nog donker en duurde lang voordat de eerste vogels ontwaakten. De Roodborsten werden het eerst actief, gevolgd door een enkele Merel. Maar veel zang was nog niet te horen, want in tegenstelling tot gisteren was het een gure dag. Het hoogtepunt was een Ree, met wie we oog in oog stonden bij Slot Moermond. Nadat we genoten hadden van het ontbijt en onze lunchpakketjes hadden samengesteld, vertrokken we weer naar de Brouwersdam. Ondanks dat een bezoek aan de Brouwersdam vaste prik is in het Deltaweekend, is geen enkel bezoek hetzelfde. Stonden we gisteren nog in het zonnetje over een vlakke zee te kijken, moesten we vandaag dik ingepakt tussen de golven zoeken naar de vogels. Een voordeel was wel dat de vogels iets dichterbij zwommen, maar een telescoop was nog steeds noodzakelijk om alles goed te zien. Net als gisteren zagen we vooral Middelste zaagbekken en Zwarte zee-eenden, maar nu zwommen er ook veel Brilduikers en diverse Kuifduikers tussen. Het aantal Eiders was wat hoger dan gisteren en we konden Geoorde fuut toevoegen aan de soortenlijst van het

weekend. Helaas werden een Parelduiker en voorbijvliegende Drieteenmeeuw slechts door enkelen gezien. Bijzonder was ook de vondst van een dode Drieteenmeeuw. Dit gaf iedereen de unieke gelegenheid om de kenmerken eens van dichtbij te bekijken. De vogel is verzameld voor de collectie van Het Natuurhistorisch Museum Rotterdam (<https://www.hetnatuurhistorisch.nl/>).

Op de dam foerageerden diverse Steenlopers, Paarse strandlopers en Scholeksters, maar ook enkele Rotganzen en Bontbekplevieren. Eén van de Scholeksters was voorzien van kleurringen voor onderzoek. Uit de ringcombinatie bleek de vogel afkomstig te zijn uit natuureservaat De Wilck bij Zoeterwoude, waar het op 4 juni 2020 is geboren. Dankzij dergelijk ringonderzoek weten we dat Scholeksters, die in het binnenland broeden, langs de kust overwinteren. Door de harde wind en lage temperatuur waren we behoorlijk afgekoeld. Daarom besloten we even op te warmen in het hotel. Een warme kop koffie, thee of chocolademelk deed ons goed en met nieuwe moed gingen we op zoek naar de Grijszwam. Deze zeldzame roofvogel hangt de hele winter al in deze regio rond. Helaas vonden we de vogel niet. Dus reden we door naar Burgh-Haamstede voor een andere zeldzaamheid. In de Polder Burgh- en Westland Midden bevond zich een groep Rotganzen met daartussen een Zwarte rotgans. Waar de broedgebieden van Rotganzen (ook wel Zwartbuikrotganzen genoemd) zich vooral bevinden op de Arctische eilanden van Taimyr in Siberië, is de Zwarte rotgans juist afkomstig uit de regio nog verder oostelijk. Tot aan Alaska en Noord-Canada aan toe. Ondanks de grote afstand tot de groep ganzen vonden de Zwarte rotgans toch nog. Verder waren een langsvliegende Blauwe kiekendief en twee Zwarte zwanen nog andere leuke soorten in deze polder. Een ander gebied, dat niet mag ontbreken tijdens het Deltaweekend, is de Prunjepolder/Plan Tureluur. Dit uitgestrekte natuurontwikkelingsgebied ten westen van Zierikzee zat ook dit keer vol met vogels. Grote wolken Goudplevieren, Wulpen, Kieviten en Bonte strandlopers vlogen hier rond. Vanaf de zuidkant van het gebied konden we genieten van dit prachtige schouwspel. In het gebied voor ons was aan de grond ook genoeg te beleven. Smienten, Wintertalingen, Pijlstaarten, Wulpen, enkele Kluten, een paar Lepelaars en Kleine zilverreiger konden we hier mooi bekijken. Een paartje Kleine mantelmeeuwen vormde één van de eerste teruggekeerde zomergasten en vijf Nonnetjes, waaronder een fraai mannetje, waren leuke verrassingen. Langzaam verplaatsten we ons in noordoostelijke richting door het gebied. We konden overal eigenlijk wel tussenstops maken, want er was overal wel wat te zien. Zoals bijvoorbeeld bij 't Pikgat. Bij aankomst vlogen hier al direct twee Lepelaars en een Kleine zilverreiger op uit de sloot. Een blik op de plas leverde, naast de gehoopte Kempfaan, ook nog een verrassing op. Tussen de Grauwe ganzen bleek zomaar een

Kleine rietgans te staan. Een soort die weinig in het Deltagebied gezien wordt. De verrassingen bleken in de staart van het weekend te zitten. Via de polders reden we naar Zonnemaire, waar Kleine zwanen en Wilde zwanen overwinteren. Onderweg stuitte we op een groep foeragerende Kokmeeuwen die al vliegend wat van de akkers pikten. Tussen de "kokkies" bleken zomaar 8 adulte en 3 juveniele Zwartkopmeeuwen rond te vliegen. En of dat nog niet genoeg was, kwam plotseling een Blauwe kiekendief dichtbij langs zweven en vloog een Witgat op uit het gebied! Opgetogen arriveerden we bij de groep

zwanen. Zo'n honderd Kleine en Wilde zwanen foerageerden ten zuiden van Zonnemaire op oogstresten. Niet alleen de zwanen deden zich hieraan te goed, maar ook zo'n 500 Toendrarietganzen. Onze tiende ganzensoort van het weekend! Terwijl we hier rustig stonden te genieten, vloog achter ons plotseling een groep Kneuen op uit het gewas. Ze waren in paniek, want een Blauwe kiekendief had het op hen gemunt. Zo kwam er een enerverend einde aan het Deltaweekend. Met bijna 100 soorten (99 om precies te zijn) konden we terugkijken op een geslaagde trip.

Mede dankzij jullie inzet was het gezellig en hebben we diverse leuke waarnemingen gedaan: Berry van Dam, Annabella Eldridge, Mieke Emons, Nicolaas Groot, Koos van 't Hoff, Ans de Kruijf, Ron Maioman, Nico Slotboom, Anne-Marie Stoop, Mei-Lie Tan, Birgit Verberk, Annemiek & Jan Vonk en Remke Walraven.